

Brusel 30. června 2023
(OR. en)

11156/23

ECOFIN 680
UEM 214
SOC 505
EMPL 356
COMPET 700
ENV 779
EDUC 292
RECH 324
ENER 415
JAI 927
GENDER 156
ANTIDISCRIM 150
JEUN 194
SAN 431

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. předchozího dokumentu:	9850/1/23 REV 1
Č. dok. Komise:	COM(2023) 624 final
Předmět:	DOPORUČENÍ RADY k národnímu programu reforem Slovinska na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Slovinska z roku 2023

Delegace naleznou v příloze výše uvedený návrh doporučení Rady, který na základě doporučení Komise COM(2023) 624 final projednala Rada a Evropská rada.

DOPORUČENÍ RADY

ze dne ...

k národnímu programu reforem Slovinska na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Slovinska z roku 2023

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik¹, a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241², kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost (dále jen „nástroj“). Nástroj poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. V souladu s prioritami evropského semestru nástroj přispívá k hospodářskému a inkluzivnímu oživení a k provádění udržitelných prorůstových reforem a investic, zejména reforem a investic za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Pomáhá rovněž posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci Unie a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv. Maximální finanční příspěvek na členský stát v rámci nástroje byl dne 30. června 2022 aktualizován v souladu s čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2023, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2023. Dne 23. března 2023 Evropská rada potvrdila priority analýzy udržitelného růstu 2023, která se zaměřuje na čtyři rozměry konkurenceschopné udržitelnosti. Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011³ také zprávu mechanismu varování 2023, ve které není Slovinsko uvedeno mezi členskými státy, jež mohou být postiženy nerovnováhami nebo u nich takové postižení může hrozit. Hlubkový přezkum tudíž nebude zapotřebí. Téhož dne Komise rovněž přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Slovinska na rok 2023. Komise taktéž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2023, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny (dále jen „doporučení týkající se eurozóny 2023“)⁴ dne 16. května 2023 a společnou zprávu o zaměstnanosti dne 13. března 2023.
- (3) Třebaže ekonomiky Unie vykazují pozoruhodnou odolnost, stále na ně negativně dopadá geopolitická situace. Unie pevně stojí při Ukrajině a agenda hospodářské a sociální politiky Unie se zároveň zaměřuje na snižování negativního dopadu energetických otřesů na zranitelné domácnosti i podniky v krátkodobém horizontu a na pokračování dosavadní práce na zelené a digitální transformaci, podpoře udržitelného a inkluzivního růstu, ochraně makroekonomické stability a zvyšování odolnosti ve střednědobém horizontu. Silně se také soustřeďuje na zvyšování konkurenceschopnosti a produktivity Unie.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁴ Doporučení Rady ze dne 16. května 2023 týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Dne 1. února 2023 vydala Komise sdělení nazvané „Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi“ (dále jen „průmyslový plán Zelené dohody“), jehož záměrem je posílit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi a podpořit rychlý přechod ke klimatické neutralitě. Plán je doplněním pokračujícího úsilí v rámci Zelené dohody pro Evropu a plánu REPowerEU. Má za cíl vytvořit příznivější prostředí, aby se zvýšila unijní výrobní kapacita u technologií a produktů s nulovými čistými emisemi nezbytných ke splnění ambiciózních cílů Unie v oblasti klimatu a byl zajištěn přístup k relevantním kritickým surovinám, mimo jiné prostřednictvím diverzifikovaného zajišťování zdrojů, patřičného využívání geologických zdrojů v členských státech a maximální recyklace surovin. Průmyslový plán Zelené dohody se opírá o čtyři pilíře: předvídatelné a zjednodušené právní prostředí, rychlejší přístup k financování, zlepšování dovedností a otevřený obchod pro odolné dodavatelské řetězce. Dne 16. března 2023 pak Komise vydala další sdělení nazvané „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“, jež je postaveno na devíti vzájemně se posilujících stimulech a jehož cílem je vytvoření regulačního rámce, který bude podporovat růst. Sdělení vytyčuje politické priority, které se soustředí na aktivní zajišťování strukturálních zlepšení, dobře zacílených investic a regulačních opatření, aby byly Unie a její členské státy v dlouhodobém výhledu konkurenceschopné. Níže uvedená doporučení pomáhají tyto priority řešit.

- (5) V roce 2023 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním nástroje. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány řeší veškerá relevantní doporučení pro jednotlivé země vydaná v posledních letech nebo jejich významnou část. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020 a 2022 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.
- (6) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435⁵ (dále jen „nařízení REPowerEU“) přijaté dne 27. února 2023 má za cíl rychle ukončit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. To přispěje k energetické bezpečnosti a diverzifikaci dodávek energií v Unii a povede k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ke zvýšení kapacity pro ukládání energie a ke zlepšení energetické účinnosti. Nařízení REPowerEU členským státům umožňuje doplnit do národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů REPowerEU. Zmíněné reformy a investice také pomohou zvýšit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi, o které usiluje Průmyslový plán Zelené dohody, a plnit doporučení pro jednotlivé země, která souvisejí s energetikou a byla členským státům vydána v roce 2022 a případně v roce 2023. Nařízení REPowerEU zavádí novou kategorii nevratné finanční podpory, která je členským státům k dispozici na financování nových reforem a investic souvisejících s energetikou v rámci jejich plánů pro oživení a odolnost.

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1).

- (7) Dne 8. března 2023 přijala Komise sdělení poskytující pokyny v oblasti fiskální politiky na rok 2024 (dále jen „sdělení z 8. března 2023“). Jeho cílem je podpořit přípravu programů stability a konvergenčních programů členských států a posílit tím koordinaci politik. Komise v něm připomněla, že na konci roku 2023 bude deaktivována obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu. Pro roky 2023–2024 vyzvala Komise k fiskálním politikám, které zajistí střednědobou udržitelnost dluhu a udržitelným způsobem zvýší potenciální růst a členské státy byly vyzvány, aby ve svých programech stability a konvergenčních programech z roku 2023 nastínily, jak jejich fiskální plány zajistí dodržení referenční hodnoty pro schodek ve výši 3 % hrubého domácího produktu (HDP) stanovené ve Smlouvě a věrohodné a trvalé snížení dluhu nebo udržení dluhu na obezřetné úrovni ve střednědobém horizontu. Komise vybídla členské státy, aby postupně ukončily vnitrostátní fiskální opatření, která zavedly na ochranu domácností a podniků v souvislosti s prudkým zdražením energií, a začaly u těch nejméně cílených. Uvedla, že pokud by bylo nutné podpůrná opatření prodloužit kvůli novým tlakům na ceny energií, měly by je členské státy zaměřit mnohem lépe než v minulosti na zranitelné domácnosti a podniky. Fiskální doporučení budou podle Komise kvantifikovaná a diferencovaná. Kromě toho budou formulována na základě čistých primárních výdajů, jak je navrženo ve sdělení Komise ze dne 9. listopadu 2022 o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU. Komise doporučila, aby všechny členské státy i nadále chránily investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistily účinné využívání prostředků z nástroje i z dalších fondů Unie, a to zejména s ohledem na zelenou a digitální transformaci a cíle odolnosti. Komise uvedla, že v souladu se stávajícími právními předpisy navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023.

- (8) Dne 26. dubna 2023 předložila Komise legislativní návrhy na provedení komplexní reformy pravidel Unie pro správu ekonomických záležitostí. Jejich hlavním cílem je ve všech členských státech prostřednictvím reforem a investic posílit udržitelnost veřejného dluhu a podpořit udržitelný a inkluzivní růst. Komise ve svých návrzích usiluje o zlepšení vlastní odpovědnosti členských států, zjednodušení rámce a větší zaměření na střednědobý horizont spolu s účinným a soudržnějším prosazováním. Podle závěrů Rady ze dne 14. března 2023 o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU je cílem dokončit tuto legislativní činnost v roce 2023.
- (9) Dne 30. dubna 2021 předložilo Slovinsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 28. července 2021 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Slovinska⁶. Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise přijatým v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, které uvádí, že Slovinsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

⁶ ST 10612/2021 INIT; ST 10612/2021 ADD 1.

- (10) Dne 14. dubna 2023 předložilo Slovinsko svůj národní program reforem na rok 2023 a dne 26. dubna 2023 svůj program stability z roku 2023 v souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení (ES) č. 1466/97. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány společně. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2023 rovněž zprávy, které Slovinsko dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.
- (11) Dne 24. května 2023 zveřejnila Komise zprávu o Slovinsku pro rok 2023. Posoudila pokrok, který Slovinsko učinilo při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2022, a zhodnotila, jak Slovinsko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Slovinsku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Slovinska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů Organizace spojených národů v oblasti udržitelného rozvoje.

- (12) Podle údajů potvrzených Eurostatem se schodek veřejných financí Slovinska snížil ze 4,6 % HDP v roce 2021 na 3,0 % v roce 2022, zatímco veřejný dluh klesl ze 74,5 % HDP na konci roku 2021 na 69,9 % na konci roku 2022. Dne 24. května 2023 vydala Komise zprávu podle čl. 126 odst. 3 Smlouvy. Tato zpráva se zabývala rozpočtovou situací Slovinska, neboť jeho schodek veřejných financí má v roce 2023 překročit referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě. Zpráva dospěla k závěru, že kritérium schodku není splněno. V souladu se svým sdělením z 8. března 2023 Komise následně nenavrhl zahájit na jaře 2023 nové postupy při nadměrném schodku. Komise poté prohlásila, že navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023. Slovinsko by tuto skutečnost mělo zohlednit při plnění svého rozpočtu na rok 2023 a při přípravě návrhu rozpočtového plánu na rok 2024.
- (13) Saldo veřejných financí bylo ovlivněno opatřeními fiskální politiky přijatými ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu zvýšení cen energií. V roce 2022 tato fiskálněpolitická opatření snižující příjmy zahrnovala dočasné snížení daně z přidané hodnoty (DPH) u elektřiny, plynu, centrálního zásobování teplem a palivového dřeva, spotřební daně z paliv, plynu a elektřiny a daně z emisí CO₂ z paliv; fiskálněpolitická opatření zvyšující výdaje zahrnovala zvýšení přídatku na dítě po dobu dvou měsíců, příspěvky na energii pro sociálně zranitelné osoby a dotace pro podniky na základě rozdílu zaplacených cen v porovnání s rokem 2021. Podle odhadu Komise činí v roce 2022 čisté rozpočtové náklady těchto opatření 1,0 % HDP. Saldo veřejných financí bylo rovněž ovlivněno rozpočtovými náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny, které se v roce 2022 odhadují na 0,1 % HDP. Současně poklesly odhadované náklady na dočasná mimořádná opatření související s krizí způsobenou onemocněním COVID-19, a to z 4,1 % HDP v roce 2021 na 1,0 % v roce 2022.

- (14) Dne 18. června 2021 Rada doporučila Slovinsku⁷, aby v roce 2022 zachovalo podpůrné nastavení fiskální politiky, včetně impulsu dodaného nástrojem, a zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů.
- (15) Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky⁸ v roce 2022 podpůrné ve výši – 1,2 % HDP, jak doporučuje Rada. V souladu s doporučením Rady Slovinsko nadále podporovalo oživení investicemi, které mají být financovány z nástroje. Výdaje financované z grantů v rámci nástroje a dalších fondů Unie v roce 2022 dosáhly 0,7 % HDP (0,8 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky měl expanzivní povahu a činil 0,7 procentního bodu⁹. V souladu s doporučením Rady tak Slovinsko zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Současně s tím příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez nových opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky měl expanzivní povahu v rozsahu 0,4 procentního bodu. Tento významný expanzivní příspěvek zahrnoval dodatečný dopad fiskálněpolitických opatření ke zmírnění hospodářských a sociálních důsledků růstu cen energií (dodatečné čisté rozpočtové náklady ve výši 1,0 % HDP), jakož i náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Slovinsko tedy udrželo růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů dostatečně pod kontrolou.

⁷ Doporučení Rady ze dne 18. června 2021, kterým se vydává stanovisko Rady k programu stability Slovinska z roku 2021 (Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 116).

⁸ Nastavení fiskální politiky se měří změnou primárních výdajů (očištěných od diskrečních opatření na straně příjmů) s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19, ale se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci nástroje a dalších fondů Unie ve vztahu k střednědobému potenciálnímu růstu. Více podrobností viz rámeček č. 1 ve fiskálních statistických tabulkách.

⁹ Příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů měl expanzivní povahu a činil 0,2 procentního bodu HDP.

- (16) Makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce v programu stability z roku 2023, je příznivější než jarní prognóza Komise 2023, pokud jde o rok 2023, a v souladu s touto prognózou pro následující období. Podle projekcí vlády poroste reálný HDP o 1,8 % v roce 2023 a o 2,5 % v roce 2024. Pro srovnání Komise ve své jarní prognóze 2023 předpovídá nižší růst reálného HDP ve výši 1,2 % v roce 2023 a 2,2 % v roce 2024, zejména v důsledku nižšího příspěvku čistého vývozu.
- (17) Vláda v programu stability z roku 2023 očekává, že schodek veřejných financí vzroste v roce 2023 na 4,1 % HDP. Nárůst v roce 2023 odráží zejména vyšší veřejné investice spojené s ukončením období čerpání předchozího víceletého finančního rámce na období 2014–2020 a s vysokými dotacemi. Podle programu stability z roku 2023 se dále očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP klesne ze 69,9 % na konci roku 2022 na 68,9 % na konci roku 2023. Projekce v jarní prognóze Komise 2023 uvádějí schodek veřejných financí v roce 2023 ve výši 3,7 % HDP. To je méně než schodek předpovídaný v programu stability z roku 2023, a to zejména v důsledku nižších veřejných investic způsobených omezením kapacity a nižšího čerpání dotací/opatření souvisejících s energií, která byla přijata ke zmírnění hospodářských a sociálních důsledků růstu cen energií. Jarní prognóza Komise 2023 dále předpovídá obdobný poměr veřejného dluhu k HDP, a to 69,1 % na konci roku 2023.

(18) Saldo veřejných financí v roce 2023 by měla i nadále ovlivňovat fiskálněpolitická opatření přijatá ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu zvýšení cen energií. Sestávají z opatření prodloužených z roku 2022 (zejména dočasného snížení DPH na elektřinu, plyn, centrální zásobování teplem a palivové dřevo, spotřební daně z paliv, plynu a elektřiny a daně z emisí CO₂ z paliv) a nových opatření, jako je nový a větší režim dotací pro podniky na základě cen zaplacených v porovnání s rokem 2021 a kompenzace pro distributory elektřiny a zemního plynu, kteří zásobují zákazníky (například domácnosti nebo malé a střední podniky), jejichž ceny elektřiny a zemního plynu podléhají cenovým stropům stanoveným vládou. V jarní prognóze Komise 2023 se předpokládá, že čisté rozpočtové náklady na podpůrná opatření budou v roce 2023 činit 0,9 % HDP¹⁰. Zdá se, že většina opatření v roce 2023 není zaměřena na nejzranitelnější domácnosti nebo podniky a mnohá z nich nezachovávají v plném rozsahu cenový signál ke snížení poptávky po energii a zvýšení energetické účinnosti. V důsledku toho se objem cílených podpůrných opatření, která se berou v úvahu při posouzení plnění doporučení Rady ze dne 12. července 2022¹¹, odhaduje v jarní prognóze Komise 2023 na 0,1 % HDP v roce 2023 (oproti 0,6 % HDP v roce 2022). V neposlední řadě se očekává, že saldo veřejných financí v roce 2023 bude těžit z postupného ukončování dočasných mimořádných opatření v souvislosti s krizí způsobenou onemocněním COVID-19, jež jsou odhadována na 1,0 % HDP.

¹⁰ Hodnota vyjadřuje výši ročních rozpočtových nákladů na tato opatření včetně běžných příjmů a výdajů a případně i kapitálových výdajů.

¹¹ Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reforem Slovinska na rok 2022 a stanovisko Rady k programu stability Slovinska z roku 2022 (Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 197).

- (19) Dne 12. července 2022 doporučila Rada Slovinsku zajistit, aby v roce 2023 růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů byl v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky¹², a brát přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Slovinsko by se mělo připravit na přizpůsobování běžných výdajů vyvíjející se situaci. Dále bylo Slovinsku doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím nástroje a dalších fondů Unie.

¹² Podle jarní prognózy Komise 2023 se střednědobý růst potenciálního produktu Slovinska (desetiletý průměr), který se používá k měření nastavení fiskální politiky, odhaduje v nominálním vyjádření na 10,1 %.

(20) Pro rok 2023 se v jarní prognóze Komise 2023 předpokládá expanzivní nastavení fiskální politiky (-1,2 % HDP) na pozadí vysoké inflace. To navazuje na expanzivní nastavení fiskální politiky v roce 2022 (-1,2 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky v roce 2023 bude mít expanzivní povahu v rozsahu 0,3 % HDP. Má se tak stát navzdory snížení nákladů na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejvíce ohroženy prudkým nárůstem cen energií, o 0,5 % HDP. Tento expanzivní příspěvek čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů proto není způsoben cílenou podporou domácností a podniků, které jsou nejvíce ohroženy prudkým nárůstem cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Expanzivní růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) je způsoben vyššími dotacemi (což zahrnuje opatření v oblasti energetiky) a nárůstem mzdových nákladů ve veřejném sektoru. Celkově lze říci, že předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů není v souladu s doporučením Rady ze dne 12. července 2022. Výdaje financované z grantů nástroje a dalších fondů Unie činily v roce 2023 1,6 % HDP, zatímco investice financované z vnitrostátních zdrojů měly expanzivní příspěvek k nastavení fiskální politiky v rozsahu 0,1 procentního bodu¹³. Slovinsko tedy plánuje financovat dodatečné investice prostřednictvím nástroje a dalších fondů Unie, a tudíž se počítá se zachováním investic financovaných z vnitrostátních zdrojů. Země plánuje financovat veřejné investice do zelené a digitální transformace a do energetické bezpečnosti, jako je železniční infrastruktura, protipovodňová ochrana, zdraví a výzkum a inovace, které jsou financovány z nástroje a z dalších fondů Unie.

¹³ Příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů by podle projekce měl mít neutrální povahu v rozsahu 0,0 procentního bodu HDP.

- (21) Podle programu stability z roku 2023 se očekává, že schodek veřejných financí klesne v roce 2024 na 2,8 % HDP. Pokles v roce 2024 odráží zejména nižší dotace po zrušení opatření přijatých ke zmírnění hospodářských důsledků růstu cen energií a snížení veřejných investic poté, co v roce 2023 skončí čerpání finančních prostředků Unie z předchozího víceletého finančního rámce. Poměr veřejného dluhu k HDP na konci roku 2024 by podle programu stability z roku 2023 měl klesnout na 66,5 %. Na základě opatření politiky, která byla známa ke dni uzávěrky prognózy, Komise ve své jarní prognóze 2023 předpovídá pro rok 2024 schodek veřejných financí ve výši 2,9 % HDP. To je více než schodek předpokládaný v programu stability z roku 2023, zejména kvůli vyšším náhradám zaměstnancům a sociálním dávkám. Jarní prognóza Komise 2023 očekává obdobný poměr veřejného dluhu k HDP, a to ve výši 66,6 % na konci roku 2024.
- (22) V programu stability z roku 2023 se plánuje postupné ukončení všech podpůrných opatření v oblasti energetiky v roce 2024. Komise rovněž předpokládá postupné úplné ukončení podpůrných opatření v oblasti energetiky v roce 2024. To je založeno na předpokladu, že nedojde k novému nárůstu cen energií.

- (23) Nařízení (ES) č. 1466/97 vyžaduje roční zlepšení strukturálního rozpočtového salda směrem ke střednědobému cíli o doporučenou hodnotu 0,5 % HDP¹⁴. Vzhledem k úvahám o fiskální udržitelnosti a potřebě snížit schodek pod referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě by podle Komise bylo v roce 2024 přiměřené zlepšení strukturálního salda ve výši alespoň 0,5 % HDP. K zajištění takového zlepšení a v souladu s metodikou Komise je zapotřebí, aby růst čistých primárních výdajů¹⁵ financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 nepřekročil 5,5 %, jak se odráží v tomto doporučení. Zároveň by v závislosti na vývoji na trhu s energiemi měla být postupně ukončena zbývající podpůrná opatření v oblasti energetiky (v současné době odhadovaná Komisí na 0,9 % HDP v roce 2023), počínaje těmi nejméně zacílenými, a související úspory by měly být použity na snížení schodku veřejných financí. Podle odhadů Komise by to vedlo k růstu čistých primárních výdajů pod úroveň doporučeného maximálního tempa růstu pro rok 2024. Kromě toho podle jarní prognózy Komise 2023 není růst čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 v souladu s doporučením Rady ze dne 12. července 2022. Pokud se to potvrdí, byl by namísto nižší růst čistých primárních výdajů v roce 2024.
- (24) Za předpokladu nezměněné politiky mají podle jarní prognózy Komise 2023 čisté primární výdaje financované z vnitrostátních zdrojů růst v roce 2024 tempem 3,0 %, což je pod doporučenou hodnotou tempa růstu.

¹⁴ Článek 5 nařízení (ES) č. 1466/97 požaduje rovněž korekci o více než 0,5 % HDP u členských států, jejichž veřejné zadlužení přesahuje 60 % HDP nebo které se potýkají s výrazným rizikem z hlediska udržitelnosti dluhu.

¹⁵ Čisté primární výdaje se určují jako výdaje financované z vnitrostátních zdrojů očištěné o diskreční opatření na straně příjmů a s vyloučením úrokových výdajů, jakož i výdajů na cyklickou nezaměstnanost.

- (25) Podle programu stability z roku 2023 se očekává, že veřejné investice klesnou z 6,4 % HDP v roce 2023 na 5,5 % HDP v roce 2024. Nižší investice odráží pokles investic financovaných z vnitrostátních zdrojů a nižší celkové investice financované Unií, ale rovněž nárůst investic prostřednictvím nástroje. Program stability z roku 2023 uvádí reformy a investice, u nichž se očekává, že přispějí k udržitelnosti veřejných financí a udržitelnému a inkluzivnímu růstu. Mezi tyto reformy a investice patří investice do železniční infrastruktury, zdravotnictví, výzkumu a inovací a prvků zelené a digitální transformace, které jsou rovněž součástí plánu pro oživení a odolnost.
- (26) Program stability z roku 2023 nastiňuje střednědobou fiskální cestu do roku 2026. Podle programu stability z roku 2023 se očekává, že schodek veřejných financí klesne v roce 2025 na 2,2 % HDP a do roku 2026 na 1,3 %. Očekává se tedy, že schodek veřejných financí zůstane od roku 2024 až do konce časového horizontu programu stability z roku 2023 pod úrovní 3 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl podle projekcí v programu snížit ze 66,5 % na konci roku 2024 na 63,5 % do konce roku 2026.

- (27) Očekává se, že výdaje na zdravotní péči se v období 2019–2070 zvýší o 1,5 procentního bodu HDP a náklady na dlouhodobou péči se do roku 2055 zdvojnásobí. Ve vztahu k udržitelnosti veřejných financí čelí Slovinsko středním rizikům ve střednědobém horizontu a vysokým rizikům v dlouhodobém horizontu, což je způsobeno výdaji souvisejícími se stárnutím obyvatelstva. Země v posledních letech zahájila komplexní reformy zdravotní a dlouhodobé péče. Provádění reformy dlouhodobé péče se však zpozdilo a stále není zajištěno její financování ve střednědobém a dlouhodobém horizontu. Plánování reformy zdravotní péče rovněž naznačuje, že bude provedena v několika krocích se zaměřením na přístup k vysoce kvalitním službám a na zlepšení sociálních práv a začlenění. Vzhledem k tomu, že to zvýší tlak na veřejné finance, bude pro Slovinsko zásadní, aby předložilo soubor opatření stanovujících stabilní příjmovou základnu, která neohrozí rozpočtové saldo ve střednědobém a dlouhodobém horizontu.
- (28) Novelou zákona o dani z příjmů fyzických osob přijatou v prosinci 2022 byla zrušena většina předchozích změn přijatých v březnu 2022, jejichž cílem bylo snížit zdanění práce a jež by měly do roku 2025 negativní dopad na rozpočet ve výši až 1,3 % HDP. Daňové příjmy Slovinska vyjádřené jako podíl HDP jsou ve srovnání se souhrnnými údaji pro Unii mírně nižší a některé daně, které relativně podporují růst, nejsou využívány dostatečně. Slovinsko je silně závislé na zdanění práce: podíl daňové zátěže práce na celkových daňových příjmech je vyšší, než je souhrnná hodnota pro Unii. Periodické daně z nemovitostí jsou ve Slovinsku relativně nízké (0,5 % HDP oproti průměru Unie ve výši 1,1 % HDP). Ekologická daňová reforma podporující růst může v dlouhodobém horizontu podpořit fiskální konsolidaci a udržitelný růst. Taková daňová reforma by mohla usnadnit odklon od zdanění práce prostřednictvím vyššího podílu periodických daní z nemovitostí a podpořit tvorbu pracovních míst ve věku nulových čistých emisí a v dalších odvětvích s vyšší přidanou hodnotou. Nižší zdanění práce by rovněž stimulovalo nabídku pracovních sil, včetně nabídky kvalifikovaných a zahraničních pracovníků.

- (29) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení (EU) 2021/241 a kritériem 2.2 přílohy V tohoto nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Slovinský plán pro oživení a odolnost se provádí, avšak s rostoucím rizikem zpoždění. Slovinsko předložilo jednu žádost o platbu v souvislosti s 12 milníky a cíli plánu pro oživení a odolnost, na něž bylo celkově vyplaceno zhruba 49,6 milionu EUR. Aby byl pokrok při zavádění plánu pro oživení a odolnost rychlejší v současném náročném prostředí, je nezbytné posílit správní strukturu a kapacitu Slovinska a zajistit, aby byla nezbytná rozhodnutí přijímána bez průtahů. To se týká zejména strukturálních reforem zdravotní péče, dlouhodobé péče a důchodů. Dodatek plánu pro oživení a odolnost a dodatečná nová kapitola týkající se plánu REPowerEU by měly stanovit realistický harmonogram pro zbývající žádosti o platby a měly by být rychle předloženy, aby se zabránilo dalšímu zpoždění nebo narušení provádění plánu pro oživení a odolnost. Rychlé začlenění nové kapitoly REPowerEU do plánu pro oživení a odolnost umožní financovat další reformy a investice na podporu strategických cílů Slovinska v oblasti energetiky a zelené transformace. Pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost i dalších hospodářských politik a politik zaměstnanosti, které jdou nad rámec plánu, je i nadále důležité systematické a účinné zapojování místních a regionálních orgánů, sociálních partnerů a dalších příslušných zúčastněných stran, aby měla celková politická agenda širokou podporu.
- (30) Všechny programové dokumenty Slovinska v rámci politiky soudržnosti schválila Komise v roce 2022. Rychlé provádění programů v rámci politiky soudržnosti komplementárně k plánu pro oživení a odolnost a v synergii s ním, včetně kapitoly REPowerEU, má ve Slovinsku zásadní význam pro dosažení zelené a digitální transformace, zvýšení hospodářské a sociální odolnosti a zajištění vyváženého územního rozvoje.

(31) Před ruskou invazí na Ukrajinu bylo Slovinsko fakticky závislé na Rusku jako jediném dodavateli zemního plynu do země. Od roku 2023 však Slovinsko dokázalo zajistit přibližně třetinu svých dodávek zemního plynu prostřednictvím dovozu z Alžírsko. Plyn stále hraje důležitou úlohu ve skladbě zdrojů energie Slovinska (12 %), je zásadním zdrojem energie pro průmysl a zároveň poskytuje flexibilitu v odvětví energetiky. Dekarbonizace průmyslu a energetiky by proto měla pokročit prostřednictvím urychleného zavádění opatření v oblasti obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti. Ve svém vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu si Slovinsko stanovilo cíl 27 % jako svůj příspěvek k cíli Unie v oblasti obnovitelné energie pro rok 2030. To je výrazně méně než 37% podíl obnovitelných zdrojů v roce 2030 vypočtený v souladu s přílohou II nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999¹⁶. Slovinsko dosáhlo svého cíle pro rok 2021 týkajícího se podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie (25 %) využitím mechanismu Unie pro přeshraniční spolupráci v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001¹⁷ (prostřednictvím statistických převodů). Povolovací postupy pro síťová zařízení na výrobu obnovitelné energie zůstávají překážkou, zvláště kvůli složitým a zdlouhavým postupům v oblasti životního prostředí, zejména v případě větrných elektráren, kde mohou postupy trvat až několik let. Slovinsko bude muset výrazně posílit svůj cíl v oblasti energie z obnovitelných zdrojů ve svém aktualizovaném vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu, aby odrážel ambicióznější cíle Unie v oblasti klimatu a energetiky stanovené v balíčku „Fit for 55“ a v plánu REPowerEU. Spotřeba zemního plynu ve Slovinsku klesla v období od srpna 2022 do března 2023 o 14 % ve srovnání s průměrnou spotřebou plynu za stejné období v předchozích pěti letech, což je mírně pod cílem snížení o 15 %. Slovinsko by mohlo posílit snahy o dočasné snížení poptávky po plynu do 31. března 2024 v souladu s nařízením Rady (EU) 2022/1369¹⁸.

¹⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1).

¹⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82).

¹⁸ Nařízení Rady (EU) 2022/1369 ze dne 5. srpna 2022 o koordinovaných opatřeních ke snížení poptávky po plynu (Úř. věst. L 206, 8.8.2022, s. 1).

(32) Slovinský plán pro oživení a odolnost již zahrnuje významné reformy a investice, jejichž cílem je: i) zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie na hrubé konečné spotřebě energie; ii) usnadnit zařízením na výrobu energie z obnovitelných zdrojů přístup k elektrizační soustavě a integraci do této soustavy; iii) zlepšit energetickou účinnost a renovace veřejných budov a iv) umožnit zavádění infrastruktury pro alternativní paliva. Ačkoli opatření v rámci plánu pro oživení a odolnost jsou důležitým krokem v diverzifikaci, jejímž cílem je odklon od využívání fosilních paliv, mohlo by být vyvinuto větší úsilí o urychlené zavádění obnovitelných zdrojů energie ve všech odvětvích. To by mohlo zahrnovat určení prioritních oblastí pro zařízení na výrobu obnovitelné energie, další zjednodušení a zkrácení povolovacích postupů, posílení sítě a zlepšení celkového řízení sítě (a umožnit tak připojení většího počtu zařízení na výrobu obnovitelné energie, zejména na úrovních nízkého a vysokého napětí). Další zaměření na dopravu a infrastrukturu s nulovými emisemi by dále pomohlo snížit emise skleníkových plynů a závislost na fosilních palivech.

- (33) Přechod na hospodářství s nulovými čistými emisemi je komplikován nedostatkem pracovních sil a dovedností v odvětvích a povoláních, která jsou klíčová pro zelenou transformaci, včetně výroby, zavádění a údržby technologií s nulovými čistými emisemi. Aby se snížil nedostatek dovedností a podpořilo se začlenění a přerozdělení pracovních sil, jsou zásadně důležité vysoce kvalitní systémy vzdělávání a odborné přípravy, které budou reagovat na měnící se potřeby trhu práce, a cílená opatření pro prohlubování dovedností a změny kvalifikace. Pro zapojení nevyužívané nabídky pracovních sil je zapotřebí, aby tato opatření byla přístupná, zejména pro jednotlivce a v odvětvích a regionech, jichž se zelená transformace dotýká nejvíce. Posílení výuky v oblasti přírodních věd, technologií, inženýrství a matematiky by mohlo posílit schopnost vzdělávacího systému úspěšně vybavit účastníky vzdělávání kompetencemi pro zelenou a digitální transformaci. V roce 2022 byl ve Slovinsku hlášen nedostatek pracovních sil u 66 povolání, která v rámci zelené transformace vyžadují specifické dovednosti a schopnosti. Míra volných pracovních míst se zvýšila v klíčových odvětvích, jako je stavebnictví (ze 3,5 % v roce 2015 na 7,0 % v roce 2022) a zpracovatelský průmysl (z 1,2 % v roce 2015 na 2,6 % v roce 2022), přičemž u obou těchto odvětví byly v roce 2022 překročeny průměry Unie dosahující 4,0 % a 2,3 %.
- (34) Na základě posouzení Komise přezkoumala Rada program stability z roku 2023 a její stanovisko¹⁹ je promítnuto do doporučení č. 1.

¹⁹ Podle čl. 5 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1466/97.

(35) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada doporučila, aby členské státy eurozóny, mimo jiné prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost, i) zachovaly udržitelnost dluhu a upustily od široce pojaté podpory agregátní poptávky v roce 2023, lépe zacílily fiskální opatření přijatá ke zmírnění dopadu vysokých cen energií a zvážily vhodné způsoby ukončení podpory, až tlak na ceny energií poklesne; ii) udržely vysokou úroveň veřejných investic a podporovaly soukromé investice s cílem napomoci zelené a digitální transformaci; iii) podporovaly takový vývoj mezd, který zmírní ztrátu kupní síly, a zároveň omezovaly sekundární dopady na inflaci, dále zlepšovaly aktivní politiky na trhu práce a řešily nedostatek kvalifikovaných pracovníků; iv) zlepšily podnikatelské prostředí a zajistily, aby energetická podpora pro podniky byla nákladově efektivní, dočasná a zaměřená na životaschopné podniky a aby zachovala pobídky pro zelenou transformaci, a v) zachovaly makrofinanční stabilitu a monitorovaly rizika a zároveň nadále pracovaly na dokončení bankovní unie. K provedení prvního, druhého a třetího doporučení obsažených v doporučení týkajícím se eurozóny 2023 přispívají v případě Slovinska doporučení č. 1, 2 a 3,

DOPORUČUJE Slovinsku v období 2023–2024:

1. Ukončit co nejdříve v letech 2023 a 2024 mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky a použít související úspory ke snížení schodku veřejných financí. Pokud by si nový nárůst cen energií vyžádal nová nebo pokračující podpůrná opatření, zajistit, aby tato podpůrná opatření byla zaměřena na ochranu zranitelných domácností a podniků, aby byla fiskálně dostupná a zachovávala stimuly k úsporám energií.

Zajistit obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením nominálního růstu čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 na nejvýše 5,5 %²⁰.

Zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání grantů z nástroje i dalších fondů Unie, především za účelem podpory zelené a digitální transformace.

Pro období po roce 2024 pokračovat ve střednědobé fiskální strategii postupné a udržitelné konsolidace spojené s investicemi a reformami napomáhajícími vyššímu udržitelnému růstu, aby bylo dosaženo obezřetné střednědobé fiskální pozice.

Zajistit dlouhodobou udržitelnost veřejných financí v systému zdravotní a dlouhodobé péče. Vyvážit daňové příjmy směrem k udržitelnějším zdrojům podporujícím růst.

²⁰ To podle odhadů odpovídá ročnímu zlepšení strukturálního rozpočtového salda v roce 2024 ve výši alespoň 0,5 % HDP, jak je popsáno ve 23. bodě odůvodnění.

2. Zajistit efektivní správní strukturu a posílit správní kapacitu, aby bylo možné rychle a soustavně provádět plán pro oživení a odolnost. Urychleně dokončit kapitolu REPowerEU, aby bylo možné co nejdříve zahájit její provádění. Pokračovat v rychlém provádění programů politiky soudržnosti a zajistit jejich úzkou doplňkovost a součinnost s plánem pro oživení a odolnost.
3. Pokračovat v úsilí o diverzifikaci dovozu plynu a snížení celkové závislosti na fosilních palivech urychlením zavádění obnovitelných zdrojů energie, zejména dalším zjednodušením a zkrácením povolovacích postupů, a posílením elektrizační soustavy, jakož i zlepšením jejího řízení, mimo jiné prostřednictvím digitalizace. Zvýšit míru provádění opatření v oblasti energetické účinnosti, zejména ve stavebnictví, podporovat elektrifikaci odvětví dopravy a zintenzivnit politické úsilí zaměřené na poskytování a získávání dovedností a schopností nezbytných pro zelenou transformaci.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně
